

Ba 155037

23. 09. 2009

Ба 155037 Зр
КУЗЬМА ЧОРНЫ

КАТ У БЕЛАЙ МАНИШЦЫ

(Фельетоны)

Выданне газеты «Совецкая Беларусь»
1942 г.

АД РЭДАКЦЫІ

Беларускі пісьменнік Кузьма Чорны з першых дзён Айчыннай вайны выступае ў друку страсным змагаром з фашысцкімі захопнікамі. У сваіх творах—артыкулах, фельетонах—ён разаблачае разбойніцкі, імперыялістычны характар гітлераўскіх авантурыстаў, якія пачалі гэтую вялікую крывепралітную вайну ў мэтах нажывы нямецкіх плутакратаў, у мэтах заняволення і прыгнечання другіх народаў.

Ці ёсць што больш агіднае за гітлераўскі так званы «новы парадак»? Не! Не было і не будзе ў гісторыі чалавецтва большага варварства і цемрашальства, на якія здольна пакаленне забойцаў, выхаванае тырольскім шпіткам, нягоднікам і катам, імя якому Гітлер.

Прачытайце гэтую кніжку і вы адчуеце яшчэ большую нянавісць да ворага. У нашым еэрцы гарыць агонь свяшчэннай помсты акупантам за ўсё, што яны ўчынілі на нашай роднай беларускай зямлі.

Мы бачым непазбежнасць ганебнай канчыны чужынцаў, якія ўварваліся на нашу зямлю, каб тут гаспадарыць, а знойдуць тут сабе не маёнткі, а магілы, зложачь свае дубовыя галовы на нівах, у лясах і балотах беларускіх, пад знішчальнымі ўдарамі Чырвонай Арміі і нашых слаўных герояў партызан.

1961 Б 155037
Дзяржаўнае выданства
Беларусі

КАТ У БЕЛАЙ МАНІШЦЫ

1994 г.
Дурны суддзя, пра якога расказваецца ў беларускіх народных апавяданнях, ніяк не мог выясніць, хто большы зладзей — ці той, што краў, ці той, што прымаў крадзенае, ці той, што камандаваў і тым і другім, і жыў з іх зладзейскай работы. Дурны суддзя паглядзеў на твар і рукі кожнага і сказаў таму, што краў:

— У цябе-ж не твар, а такое зладзейскае рыла, якога свет не бачыў! Ад зладзейскай работы ў цябе на пальцах нават і не мазалі, а гузы! Вось табе 25 бізуноў!

А ў таго, што прымаў крадзенае, суддзя ўбачыў твар крыху далікатнейшы і мазалі меншыя. Ён даў яму 15 бізуноў. Калі-ж да суддзі падышоў той, што жыў з крадзенага і натхняў зладзеяў, суддзя збянтэжыўся: перад ім быў далікатны твар і замест мазалёў на белых пальцах пярсцёнкі. Суддзя скланіўся і прагаварыў:

— Няхай ваша ласка зробіць ласку выбачыць мне, што я гэтым дурням мала даў. Даю ім яшчэ па 10 бізуноў накідкі!

Яго ласка горда кінула галавой і па-панску вышла з суда, ганарыста паглядаючы на ўвесь свет.

Вы ведаеце, што такое Розенберг, нямецкі барон і гітлераўскі падручны? Гітлер паставіў яго начальнікам над усімі акупіраванымі ім савецкімі землямі. У гэтага Розенберга на белых пальцах пярсцёнкі. Свайго далікатнага пальца ён не запэцкае аб вісельную вярхоўку. Ён толькі памахвае стэкам, або варухне губамі — і нашым людзям накладваюць пятлю на шыю нямецкія стварэнні са зладзейскімі рыламі, якіх не бачыў свет. А Розенберг, вярнуўшыся ў маёнткі, якімі да рэволюцыі ўладаў у Прыбалтыцы яго бацька, фатаграфіруецца са сціснутымі губамі, што павінна вызначаць яго ганарыстую цвёрдую волю. Што і казаць! Пастаўце вы яго разам з Гітлерам, а з другога боку з тым дурным папіхачам, які ад шчырай працы каля вісельні панаціраў сабе вярхоўкай мазалі на пальцах. Паміж гэтых двух лычоў Розенберг будзе выглядаць, як далікатная паненка, да якое ён не падобен хіба толькі тым, што кожны дзень дае распараджэнні, колькі да заходу сонца падняць вярхоўкай людзей на вісельню.

Адным словам, у яго ёсць усё тое, з-за чаго той дурны суддзя не пазнаў пад далікатным абліччам бандыцкага рыла.

Беларусы пад залатымі розенбергаўскімі пярсцёнкамі бачаць крываваыя пальцы бандыта і ката, які ўзначальвае над народамі крываваую гітлераўскую ўладу. Дачыненне беларускага народа да гэтай улады такое, што

Розенберг павінен быў напісаць у сваім загадзе, што ўстаноўленая ім у Прыбалтыцы сістэма ўпраўлення «не будзе распаўсюджвацца на Беларусь, бо, у выніку 23-годняга прабывання большэвікоў ва ўладзе, у Беларусі няма яшчэ ўмоў для арганізацыі гэтага ўпраўлення. Калі будуць знішчаны ўсе сляды большэвізма, то Беларусь будзе рэканструіравана...»

Выходзіць, што вяльможнаму кату Розенбергу так і не дачакацца той пары, калі яму можна будзе, як ён сам захоча, устанавіць на Беларусі сваё ўпраўленне. Па-першае, таму, што беларускі народ ніколі не пакіне быць самім сабою, а гэта значыць — ніколі не будуць «знішчаны сляды большэвізма». А па-другое таму, што яму самому нядоўга суджана з пагардай да народа сціскаць свае губы. З Чырвонай Арміяй і з народным гневам не жартуюць. І замест розенбергаўскіх губ будуць тырчаць толькі вышчараныя сківіцы бандыцкага чэрапа.

ДАЛІКАЦТВА КАЛЯ ВІСЕЛЬНІ

Ай, не дурыце галавы,
Сапраўды драма ёсць такая,
Калі ураднік станавы
Лірычным вершам прамаўляе.

Максім Багдановіч.

Вары Няфедавай было ўсяго дзевятнаццаць год, яе сястра Ольга была за яе старэйшая на два гады. Увечары да іх у дом увайшлі чатыры п'яныя нямецкія афіцэры.

Яны далікатна прывіталіся і загадалі дзяўчатам ісці за імі. Праз два дні дзяўчат прывезлі ў грузавіку назад. Пальцы на руках і нагах сёстраў былі вывернуты, на спінах была зроблена татуіроўка гарачым жалезам. Перад вокнамі дома паставілі шыбеніцу і павесілі на ёй знявечаных сёстраў. Узяўшы далікатна пад казырок, немец сказаў да старой маці няшчасных дзяўчат:

— Жыві, матка, у гэтым доме і глядзі праз вакно на сваіх дачок. Яны маладыя і за імі трэба наглядаць.

Маці ў той-жа дзень звар'яцела.

Стаіць гэтая вісельня з трупамі маладых сёстраў на вуліцы ў Віцебску і цешыць вока Брандта, рэдактара бруднай фашысцкай газеты, якая там выходзіць. Захлёбваючыся ад захаплення, ён піша: «Кожны салдат германскай арміі лічыць сваім абавязкам, увайшоў-

шы ў дом, прывітацца... Будзем-жа браць з іх прыклад».

Гэты прапаведнік далікацтва так дбае аб культурнасці, што не можа стрымаць свайго рухавага п'яра.

Ён піша аб «совецкім стыле абыходжання з людзьмі», пры якім быццам-бы «зусім натуральна адштурхнуць жанчыну, а самому прайсці ўперад».

Бачыце, які джэнтльмэністы кавалер гэты Брандт! І мае даволі-такі не кейскае вока, бо адразу, шэльма, убачыў, як немец далікатна прапускае жанчыну наперад, калі падводзіць яе да вісельні!

Дбаючы аб культурнасці віцеблян, блізкія і родныя якіх вісяць на шыбеніцах, пастаўленых далікатнымі фрыцамі на віцебскіх вуліцах, фашысцкі пісака даводзіць да ведама, што «пара прывучаць сябе, не будзем гаварыць да заходняга стылю, да гэтага нам яшчэ далёка, але хаця-б проста да элементарных правіл абыходжання».

Калісьці царскія афіцэры стараліся вымуштраваць салдата так, каб ён на слова «дурак» адказваў «так точно». А Брандт пайшоў яшчэ далей. Каб дагадзіць свайму нямецкаму гаспадару, ён сам сябе называе дурнем і паскудствам, якому далёка яшчэ да таго стылю, аб якім ён марыць. Расказваюць, што быў такі падлізнік, які так шчыра вылізваў панскі зад, што аж самому пану надакучыла.

— Даволі!—крычыць пан.

— Паночку, дазвольце яшчэ раз лізнуць у вашу ласку,—папрасіў той.

А гэты Брандт умільна шэпча:

— Далёка мне да панскага стылю, мне хоць-бы што-небудзь пераняць ад вашай ласкі. А за гэтыя аб'едкі я вас, паночку, пахваляю ў сваёй газетцы. Гордасці ў мяне няма, паверце, паночку. Я перад вамі не чалавек, вы нават можаце ўзліць мне на галаву цэбар памыяў, а я скажу, што гэта дождж ідзе. Вы толькі пабольш вешайце гэтых віцеблян, якія не маюць аніякага далікацтва.

Далікацтва рэч умоўная. Мы дакладна ведаем, што віцебляне, таксама як і ўсе іншыя беларусы, і сапраўды не вельмі далікатныя. Яны вельмі недалікатна б'юць па мордзе нямецкаму гадаўю. «Далікатнаму» пісаку вельмі страшна такое недалікацтва, бо ён бачыць, што скоро скончыцца яго бандыцкі хлеб, які ён зарабляе, расхвальваючы нямецкую вісельную вяроўку.

ДУБОВАЯ ГАЛАВА І САБАЧАЯ НАТУРА

Збіраючы нямецкую моладзь у банды для нападу на нашу радзіму, Гітлер сказаў:

— Наша моладзь павінна быць гнуткай не розумам, а целам.

Калі, такім парадкам, у нямецкай моладзі Гітлер адбіў розум, Гімлер сказаў:

— Прадстаўнік германскай моладзі павінен быць адданы фюрэру, як сабака.

Калі, такім парадкам, маладыя немцы сталі сабакамі, Гебельс сказаў:

— Нямецкі хлопец павінен быць стройны, як дуб. Ён не павінен думаць. Ваяўнічы дух павінен ап'яняць яго мазгі, як маладое віно.

Пасля гэтага нямецкі дуб, без розуму і п'яны ад ваяўнічага духу, рушыў у паход. Але тут дуб спаткаўся з людзьмі, якія і думаюць, і ведаюць, што такое чалавек і што такое сабака. І раптам нямецкі дуб працверазіўся. З таго часу яго мазгі пачалі падпойваць ужо не маладым віном ваяўнічага духу, а старым саракаградусным шнапсам. І дубы пачалі хадзіць у атаку п'яныя ўдрызг.

Аднак-жа камандзір СС брыгады Фегелен, напалоханы тым, што палавіна яго дубовых салдат адубела ў Пінскіх балотах пад кулямі беларускіх партызан, напісаў слязлівае данясенне свайму начальніку:

«Захоп і знішчэнне гэтых найдрабнейшых партызанскіх груп з'яўляецца немагчымым».

А генерал Роквес паслаў шырэйшае данясенне вышэйшаму камандаванню, у якім нью, што:

«У асобе партызан мы сустрэлі вельмі дзейнага, рухавага і рашучага праціўніка, які выдатна ўмее карыстацца мясцовасцю і, дзейнічаючы ў сваёй уласнай краіне, падтрымліваецца насельніцтвам. Мы павінны навучыцца

такой-жа спрытнасці і рухавасці, якімі ўладаюць партызаны...»

Прыемна чытаць гэтае данясенне нямецкага генерала Роквеса аб тым, што беларускія партызаны не даюць яму спакою, і што ён марыць хоць каб як-небудзь падвучыцца ў партызан ваяваць. У такой-жа меры прыемна бачыць, што нашы балоты ўсцілаюцца нямецкім дуб'ём.

Пакуль гэтыя данясенні дайшлі да вышэйшага нямецкага камандавання, яны апынуліся ў руках партызан, разам з нямецкім штабам. У гэтай сваёй новай аперацыі, партызаны, як людзі гнуткія і розумам і сілай, добрасумленна падцвердзілі данясенне генерала Роквеса, што яны не даюць немцам спакою. Што праўда, то праўда. Супроць фактаў не пойдзеш. Нямецкага ап'янення ваяўнічым духам занадта мала перад цвярозым ваяўнічым духам савецкіх людзей, якія любяць сваю Радзіму, як людзі, тады калі нямецкія зграі навучаны быць адданымі Гітлеру, як сабакі.

Нездарма Гімлер з скуры вылазіў, каб укласці ў нямецкага салдата сабачую натуру. Сабачае сумленне памагае нямецкаму салдату грабіць і забіваць жанчын і дзяцей. Сабачая рухавасць языка памагае Гебельсу весці сваю прапаганду. Нямецкія загады і паведамленні можна ўпусціць у адно вуха і тут-жа выпусціць праз другое і ад гэтага яшчэ большая карысць будзе.

У Сіроцінскім раёне на Віцебшчыне немцы навывешвалі многа загадаў і паведамленняў. У адной такой паперцы напісана, што савецкія войскі ўсе як ёсць знішчаны і партызаны ўсе пералоўлены. А ў другой паперцы, тут-жа побач гэтай, загад аб тым, каб усе, хто толькі там жыве, памагалі немцам лавіць і знішчаць партызан.

Як усяму свету вядома, сабака брэша, не думаючы. Нямецкаму салдату загадана быць верным фюрэру, як сабака, і барані божа, каб не думаць. Гебельс брэша, не думаючы. Не думаючы, нямецкія каменданты пішуць і вывешваюць свае загады. Бо каб сіроцінскі камендант думаў, ён ведаў-бы, што няма ніякай патрэбы лавіць партызан, калі яны даўно, як ён кажа, пералоўлены. Але дзе ўжо яму думаць, калі ён дрыжыць ад страху.

Затое нашы людзі думаюць. Яны ведаюць цану і нямецкаму загаду, і яго аўтару. Цана яму грош, таксама як і яго загаду, як яго дубовай галаве, як яго сабачай натуре. Яго галава пачынае думаць толькі тады, калі ён здыхае ад партызанскай кулі нашага чалавека. Такім парадкам да кожнага немца ў нашай зямлі рана ці позна з'яўляецца патрэба падумаць, але думаць тады яму ўжо занадта позна. Таксама як позна нямецкаму генералу Роквесу прышла ў галаву думка навучыцца ваяваць у нашых партызан.

У чалавека можа вучыцца толькі чалавек.
Дубіна-ж з сабачай натурай, праходзіла наву-
ку ў Гітлера, Гімлера і Гебельса.

— * —

ТОНКАЯ ДУША ТОЎСТАЙ ГАДЗІНЫ

Ёсць на зямлі заплыўшыя салам паўзучыя гадзіны, якія раз у два месяцы напіхаюць свой живот жывымі зайцамі, ці да іх падобнымі траваяднымі. Праглынутыя гадзінай ахвяры нейкі час яшчэ жывуць у яе жываце і відно, як варушыцца гадаўскае чэрава: ахвяра яшчэ калоціцца ў апошніх канвульсіях. Але ў гэты час гадзіна ўжо дрэмле ў салодкім спакоі. Яна будзе драмаць два месяцы, пакуль не апарожніцца яе живот і калі зноў не падаспее яе адзіная жыццёвая дзейнасць — зноў напіхаць яго жывымі істотамі. Гэтым і вычэрпваецца ўвесь сэнс яе існавання.

Каб гэтая гадзіна магла ўсвядоміць самую сябе і ўсё навакольнае, яна-б напэўна ўмілілася душой перад зладжанасцю і хараством свету. Яна-б ліла слёзы радасці і ўдзячнасці ўсявышняму за тое, што свет такі прыгожы і прасторны, і многа ў ім усякай жывой жыўнасці, і што цёплы вецер прыемна абвьявае яе такое гладкае гадаўскае цела, і што дрэвы цвітуць, і птушкі пяюць, і кветкі пахнуць, і калышуцца залатыя нівы, і праглынуты заяц так прыемна для жывата трапечацца ў ім у апошнія свае мінуты. Гадзіна магла-б напісаць

на гэтую тэму цэлы трактат, каб толькі бог яе не пакрыўдзіў умельствам да гэтага.

І нічога дзіўнага не было-б. Свет вялікі, і многа ў ім усякіх цудаў. І ўсё ў ім бывае. І ўсякія пахі, і краявіды, і трактаты і артыкулы. І нават нядаўна адзін такі артыкул з'явіўся ў нямецкім часопісу «Дас рэйх», і называецца ён «У імя чаго», і пісаў яго сам Гебельс. І так ён уміляўся душой — і аб сонцы, і ветры, і аб спелых нівах, і аб нямецкіх жыватах.

«У гэтым вялічэзным змаганні,—піша ён, —мы напоўнены смуткам па шчасцю і добрабыту».

«Мы хочам цудоўнага жыцця не толькі для нашых сыноў і ўнукаў, але і для нас саміх».

«Мы бачым бязмежныя нівы на ўсходзе... На іх калышацца залатая збажына. Усюды пануе радасць».

Адным словам, як той казаў, «на земле мир, во человецех благоволение», абы толькі «нівы на ўсходзе» як-небудзь падграбці сабе. Гэта нічога, што гэтыя нівы не нямецкія, а беларускія, украінскія, рускія. На тое ёсць гітлераўская практыка: беларусаў і ўкраінцаў перавешаць, перастраляць, павывозіць у Германію на катаржную працу. А на іхніх нівах можна будзе раскашэльвацца.

Таксама і чэхаславацкі, і польскі, і французскі, і ўсе іншыя народы пакласці пад нямецкія ногі, і няхай народы сыйдуць крывёй,

і няхай іх жыццё стане вечнай крывавай пакутай. Тады будуць для таўстамордай нямецкай гадзіны калыхацца прысвоеныя чужыя нівы і «ўсюды панаваць радасць». І які тады прыгожы будзе божы свет! На чужой крыві будзе добра радзіць збажына і ёю абжырацца будзе нямецкае горла.

«Мы змагаемся за залатыя нівы на ўсходзе, якія даюць даволі збожжа», — піша Гебельс.

Трэба думаць, што тоўсты Герынг прачытаў артыкул Гебельса «У імя чаго» (у імя чаго немцы ваююць) і ліў слёзы ўмілення, купаючыся ў сваёй залатой ванне. І напэўна думаў: «Якая тонкая душа ў гэтага Гебельса, як ён тонка адчувае, што і к чаму, як ён дасканала разбіраецца, што няма большай прыемнасці, як сядзець у залатой ванне і ведаць, што чужая кроў пахне маім золатам і сытасцю».

І не толькі Герынг быў так расчулен. Ліў слёзы ўвесь нямецкі народ. І няхай сабе ён плакаў не ад радасці і ўмілення. Але усё-ж такі плакаў. Кожная сляза мокрая. І кожная цячэ з вока. Нямецкі народ пачынае плакаць ад занадта дарагой цаны, якую ён плаціць за дзікую гітлераўскую спробу прысвоіць за народную кроў усходнія нівы.

«Мы вядзём вайну за вартае чалавека нацыянальнае існаванне», — уміляецца тонкай душой Гебельс. Мы ведаем гэтае «нацыянальнае існаванне» беларусаў, украінцаў, чэхаў,

палякаў, французаў і іншых народаў, на нівы
якіх запаўзла тоўстая нямецкая гадзіна.

«Мы вядзём змаганне за жыццё, якім па-
вінны жыць 120 мільёнаў» — канчае Гебельс.

Невядома, адкуль ён набраў гэтулькі нем-
цаў, якія павінны жыць на касцях іншых на-
родаў. Нямецкі народ будзе жыць не на ка-
сцях народаў, а на касцях гітлераўскай банды.

А ўсходнія нівы і сапраўды прыгожыя.
І яснае сонца скоро над імі засвеціць, і вецер
будзе калыхаць на іх каласы. І свет шырокі
і прыгожы. І кветкі цвітуць, і трава зелянее,
і гітлераўскі падручны Гейдрых навек апру-
цянеў ад кулі чэшскага патрыёта, і чэрві то-
чаць мільёны гітлераўскіх салдат на ўсходніх
нівах, і наглае нямецкае быдла спрабуе смак
англійскіх бомб над Кельнам і Эсэнам, і Ге-
бельс з Гітлерам скоро будуць пагойдвацца
на шыбеніцах.

Прыгожы і шырокі свет, і прыгожыя ўсход-
нія нівы.

БЕРЛІНСКІ АНУЧНІК

Мінулым летам і ўвосень ваяўнічыя фрыцы
здзіралі з плеч беларускіх дзяўчат плацці і
«арганізоўвалі» пасылкі сваім мартам. Шчаслі-
выя марты змылі з «заваёваных» плаццяў
кроў замучаных беларускіх дзяўчат і выфран-
ціліся ў здабыткі гітлераўскай «місіі на ўсхо-
дзе». Зімою сумныя марты начапілі чорныя

павязкі на рукавы «трафейных» плаццяў і аддаліся жалобе па сваіх фрыцах, якія з вялікім поспехам заваявалі сабе кожны па тры аршыны беларускай зямлі. Яшчэ не паспелі чэрві патачыць іх у магілах, як міністр гаспадаркі Германіі Функ нядаўна апублікаваў адозву наконт збору старой адзежы сярод германскага насельніцтва.

«Усё больш працоўных, — гаворыць ён у адозве, — зменьваюць молат на вінтоўку і плуг на зброю. Іх рабочае месца занялі мужчыны і жанчыны, і яны маюць патрэбу ў адзежы... Здавайце адзежу, якую яшчэ можна насіць».

Коротка і ясна. На савецкім фронце фрыцы ляглі касцямі. На іх месца фюрэр паслаў новых на трохаршынных зямельных заваёвы, зняўшы іх з фабрык. На месца гэтых на работу пастаўлены новыя, без адзежы і без хлеба, але затое з багатымі надзеямі пайсці скорна на новую замену на фронце. А тых, што замяняць гэтых на фабрыках, у якія анучы адзене іх спрактыкаваны Функ?

Па ўсёй Германіі цяпер ідзе збор старызны, каб прыадзець даведзеных Гітлерам да жабрацтва нямецкіх рабочых людзей. Затое Гітлер прысвоіў сабе раскошныя палацы і маёнткі, а Герынг нажыў на вайне мільёны і ванну ў сваіх палацах вылажыў залатымі пліткамі. І колькі-б Функ не збіраў ануч, ён імі не заткне дзірак у струхлелых сценах гітлераў-

скай Германіі, якія трашчаць і расшатваюцца
в кожным днём усё больш і больш ад таго,
што Чырвоная Армія ўсё больш і больш кла-
дзе на фронце фрыцаў.

«ВЫХВАЛЯЎСЯ, ВЫХВАЛЯЎСЯ ДЫ І ЗДОХ»

Кажуць, што раз воўк бляваў лыкам. Не
таму, што гэта яму вельмі падабалася, а таму
што ў яго не было чым іншым апаражніцца.
Цягаўся ён па шырокім свеце і ўсюды рваў
зубамі дзе што трапіцца. Адусюль яго гналі,
ўсюды ненавідзелі і ён завалокся ў такую пу-
стэчу, дзе не было ніякай спажывы. З вялі-
кага голаду гэтая схуднелая падла нажэрла-
ся лыка так, што аж назад вярнуць пачало.
Пасля гэтага воўк узяў ды і здох.

Якраз тое самае здарылася з нямецкім фю-
рэрарам. Гэты прахвост абышоў палавіну Еўро-
пы, усюды рваў дзе што мог, усюды дзіў чала-
вечую кроў, мінулаі зімой атрымаў на савец-
кім фронце па сваіх вышчараных зубах і
26 красавіка выступіў у рэйхстагу з прамовай.
Дзе дзелася яго ранейшая ганарыстая заўзя-
тасць, калі ён, бывала, у кожнай прамове вы-
хваляўся, што заваое для немцаў увесь свет?
Цяпер ён не выхваляўся, а ныў і скуголіў,
быццам не гаварыў, а як той воўк раскідаў
лыка.

Зімой нямецкія дывізіі навекі клаліся ў на-

шы снягі. Тады Гітлер цешыў немцаў блізкай вясной. Прышла вясна і цяпер ён баіцца і ўспомніць пра яе. Ён сказаў: «Пакуты, якія мы перанеслі зімой, сталі для нас урокам. Намі ўжываюцца захады, каб танкі, бронешыны і матарызаваны транспарт мог-бы працаваць у зімовых умовах».

Вясна не прынесла немцам уцехі, і фюрэр пацяшае іх новай зімой. Нямецкія салдаты крычаць, што яны па горла наеліся вайны, а фюрэр абнадзеіў іх, што збіраецца ваяваць яшчэ і зімой.

Чырвоная Армія выбіла з немцаў дурное шаленства і многія з іх раптам убачылі, што іхні фюрэр ніякі не асілак, а проста жулік і абармот. Свету ён не толькі не заваяваў, а крывавай дарогай давёў сваё абдуранае двуногае быдла да грані пагібелі. Быдла не хоча гінуць, і з грымасай глянула на фюрэра. Фюрэр спалохаўся гэтай грымасы. Ён пачуў і злое маўчанне нямецкага народа. І ён, тонам злоўленага злодзея, і з авечым выглядам, спрабуе ў сваёй прамове апраўдвацца. Няўдачы сваіх армій ён узвальвае на зіму. І раптам пачынае пагражаць. Каму? Таму, хто не здаволен, хто маўчыць, хто непаслухмяны!

Адным словам, змучаны вайной нямецкі народ падпаў пад новую няміласць свайго фюрэра. «Зімой я дзейнічаў рашуча» — крычыць фюрэр. Гэта ён гаворыць пра тое, як распраўляўся з незадаволенымі ім генераламі.

Так будзе і з кожным! — чуецца ў яго прамове. Ён запатрабаваў ад свайго рэйхстагу неабмежаваных паўнамоцтваў рабіць як яму ўздумаецца над кожным расправу. Ён будзе ўмешвацца ва ўсё сам — гаворыць ён. З усіх сіл ён стараецца адцягнуць страшны дзень развалу і гібелі свайго фашысцкага парадку. І няма чым яму апраўдвацца за зло і страты, якія набліжаюць катастрофу, дык ён спасылаецца і на зіму, і на незадаволеных ім, і на іншыя цяжкасці. Перапалоханыя няўдачамі на фронце, яго падручныя ў рэйхстагу «ўзаконілі» яго паўнамоцтвы на нямецкі народ. Голад і пакуты вайны, новыя горы нямецкіх трупаў на фронце! І хто будзе ў Германіі незадаволен гэтым, фюрэр з тым расправіцца па-свойму.

Апраўдваючыся, і каб паказаць сябе разумным дзяржаўным дзеячам, ён нарэшце скажаў: «Лёс народаў і дзяржаў не можна давяраць вар'ятам». Святая праўда! Нямецкія акупанты на сваёй уласнай скуры ўжо адчуваюць гэта. Іх шалёны фюрэр у часы свайго назаўсёды сапсаванага настрою, сам таго не думаючы, даў сам сабе найвышэйшую адэнку перад сваім канцом.

У прамове яго гучэў унылы тон асуджанага забойцы і імкненне хапацца за якую-небудзь надзею.

Ёсць прыказка: «Выхваляўся, выхваляўся ды і здох».

Да гэтага ідзе.

ЦУДОЎНАЯ ПЕДАГОГІКА

Жонкі і маці гітлераўскіх фрыцаў вельмі ахвотна благаславілі сваіх мужоў і сыноў на ваяўнічы паход супроць народаў. Гэтыя «жаночыя душы» нават і не спрабавалі задумацца над тым, што ёсць на свеце французская, чэшская, беларуская і ўкраінская жанчына — сястра свайго брата, маці сваіх дзяцей. Для гітлераўскай немкі гэта былі і не жанчыны, і не дзеці, а нейкая туманная для яе разуменняў «ніжэйшая раса». На рабскай працы невядомай ёй беларускай ці чэшскай жанчыны гэтая немка думала гадаваць сваіх дзяцей, любіць, як умее, свайго фрыца і піць асалоду германскай сытасці.

Яна аставалася глухой да стогнаў і енкаў нашых дзяцей, якіх яе фрыц кідаў жывымі ў агонь. Яна не хацела бачыць ні з чым непараўнанага гора беларускай і ўкраінскай жанчыны, калі яна, праколаная фрыцавымі штыхамі, умірала над трупамі сваіх дзяцей. Немка франціла ў плаццях, садраных фрыцамі з плеч замучаных нашых жанчын.

Што такое вайна — яна не ведала. Вайна адбывалася на чужой для яе зямлі, дзе чужыя ёй «ніжэйшыя» людзі.

На другім месяцы вайны з СССР яна пісала свайму фрыцу на фронт: «Падумаць толькі, што робіць нямецкая зброя! Слава і гонар!»

Мы памятаем той месяц на беларускай зям-

лі. Яшчэ дыміліся ў агні руіны разбамбёнага і спаленага фрыцамі Мінска. Яшчэ палаў агнём Гомель. Яшчэ на беларускіх дарогах ляжалі непахаванымі натоўпы бежанцаў, перастраленых з самалётаў фрыцамі дзеля вясёлай забавы.

Зімой, калі фрыц пакінуў слаць пасылкі з «трафейнымі» туфлямі і калі Германія да адказу напхалася бязногімі і бязрукімі «заваёўнікамі СССР», у немкі прачнулася трывога. Яна напісала фрыцу: «Калі-ж ты, нарэшце, вернешся дадому?».

Але фрыц не вярнуўся. На яго месца паслалі другога. Лёг і гэты. Гітлер пачаў выскрэбаць старых і малых. Трывога ў немкі павялічылася, але розум і пачуццё асталіся тыя самыя.

Цяпер ад англійскіх бамбардыровак Кельн і Эсэн лажацца ў руіны і гараць агнём. Вайна прышла ў самую Германію ўпершыню за гэты час. Сваімі вачыма гітлераўская немка ўбачыла, што значаць бомбы над яе горадам. Як сука, падтуліўшы хвост, яна пабегла з сваімі дзецьмі. Яна пазнае, што такое бежанства, што такое бяздомнасць.

Гітлераўскі кат Гейдрых ляжыць прутам ад кулі чэшскага патрыёта. Польскі народ, пра якога гітлераўская газета пісала, што «ён не мае права мець жыццёвы ўзровень, роўны палавіне нямецкага», зброяй паказвае немцам сваё сапраўднае права. Англічане штодзень

Дзяржаўнае ... 21
Беларусі

крышаць нямецкія прамысловыя гарады авія-бомбамі. Чырвоная Армія гатова да апошняга ўдару нямецкаму гадаўю. Амерыка гатова для яшчэ большых удараў, якія нядаўна зрабіла Англія.

Калі вызвалення народы ў скорым часе вынесуць справядлівы і бязлітасны прысуд Гітлеру і яго бандзе, немка да таго моманту яшчэ больш што пазнае і яшчэ большае адчуе. Мазгі яе тады стануць на месца. У яе з'явіцца і сапраўднае чалавечае пачуццё. Яна будзе рваць на сабе валасы і праклінаць сваю ранейшую бесчалавечнасць.

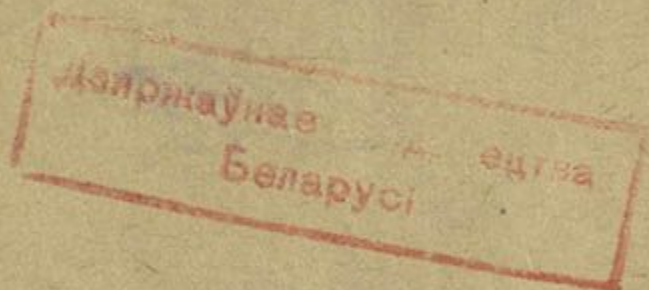
Ёсць усякія спосабы выхавання. Ёсць слова. Але ёсць авіябомба і гармата. Для сапсаваных Гітлерам немцаў — гэта найцудоўнейшая педагогіка.

Дзяржаўна-выдавецкі
Цэнтр
Мінска

ЗМЕСТ

	стар.
1. Кат у белай манішцы	3
2. Далікацтва каля вісельні	6
3. Дубовая галава і сабачая натура	8
4. Тонкая душа тоўстай гадзіны	12
5. Берлінскі анучнік	15
6. «Выхваляўся, выхваляўся ды і здох»	17
7. Цудоўная педагогіка	20

10 a

Бел. аддзед
1994 г.

Чув. N'1961

~~1998~~

+

800000036680 19